

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/79/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516202351
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:1516202351.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobkyne: Poľnohospodárska Pôda, s. r. o., Sibírska 55, 831 02 Bratislava, IČO: 44 138 369, zastúpenej: LawService, s. r. o., Stráž 3/223, 960 01 Zvolen, IČO: 36 861 723, proti žalovanému: v 1. rade B.. D. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX K. XX, v 2. rade D. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX/XX, XXX XX M., v 3. rade M. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, XXX XX U., v 4. rade G. G., nar. XX.XX.XXXX, U. T. XXX/ X, XXX XX M., všetci zastúpení: JÁNSKÝ & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária so sídlom v Nitre, Štúrova 13, IČO: 47 249 650, za účasti intervenienta na strane žalovaných: MH Invest II s. r. o., Trnavská cesta 100, 821 01 Bratislava, IČO: 50021150, zastúpeného: Advokátska kancelária Maruniak & Partners, s. r. o., Konventná 6, 811 03 Bratislava, IČO: 53682581, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu v Nitra zo dňa 23. júna 2021 pod č.k. 15C/112/2016 - 214 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaní v 1. až v 4. rade majú voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Intervenient má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaní majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu a intervenient má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa po zmene žaloby domáhala určenia, že ku dňu vyvlastnenia bola vlastníčkou nehnuteľnosti pozemkov registra „C“ v katastrálnom území M., obec M., okres U. s parcelným číslom XXXX, ostatná plocha o výmere 937 m² (aktuálne je súčasťou pozemku registra "C" parc. č. 2844 o výmere 32 009 m², zastavané plochy) ku dňu ich vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení Okresného úradu U., odbor výstavby a bytovej politiky zo dňa 18.8.2016 č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016, č. 24929/2016/B624-SV/64203/To.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že strany sporu uzavreli dňa 29.06.2015 kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalovaný previedol na žalobkyňu vlastnícke právo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam. Strany sa dohodli na kúpnej cene predmetu zmluvy vo výške 280,50 eura, ktorá bola splatná v hotovosti pred podpisom kúpnej zmluvy. Na základe rozhodnutia Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor v konaní č. V 5227/2015 bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalobkyne. Rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva bolo na základe protestu prokurátora právoplatne zrušené a evidencia pôvodného žalovaného ako vlastníka predmetných nehnuteľností bola v katastri nehnuteľností

obnovená. Z obdobných vecí vedených tunajším súdom ako aj z odôvodnenia rozhodnutia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016 č. 24929/2016/B624-SV/64203/To mal vedomosť o tom, že vláda Slovenskej republiky dňa 08.07.2015 uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby „Vybudovanie strategického parku“. Dňa 13.07.2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR Osvedčenie o významnej investícii č. 20801/2015-1000-33509. V súlade s prijatým uznesením vlády č. 413/2015 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR dňa 22.7.2015 Osvedčenie č. 20801/2015-1000-35613, ktorým sa doplnila príloha č. 1 osvedčenia zo dňa 13.07.2015. V zmysle uvedeného je stavba „Vybudovanie strategického parku“ významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. S poukazom na uvedené skutočnosti bola Okresnému úradu Nitra, katastrálny odbor dňa 22.07.2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 20.07.2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba „Vybudovanie strategického parku“ je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme.

Dňa 02.03.2016 pôvodný žalovaný v právnom postavení predávajúceho s obchodnou spoločnosťou MH Invest, s.r.o. ako kupujúcou uzavrel k predmetnej nehnuteľnosti kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/XXXX/M./XXX/JulEv, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam za kúpnu cenu XX 158,07 eura. Následne na základe kúpnej zmluvy č. 20160027 zo dňa 21.06.2016 boli nehnuteľnosti prevedené z obchodnej spoločnosti MH Invest, s.r.o. na obchodnú spoločnosť MH Invest II, s.r.o.. Okresný úrad Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 zo dňa 18.08.2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II, s.r.o. k predmetným pozemkom s tým, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z.. Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy. Voči uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa, ako aj ďalší účastníci vyvlastňovacieho konania, odvolanie. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky ako správny orgán príslušný podľa ust. § 7 ods. 2 písm. a) zákona č. 282/2015 Z. z. v rozhodnutí č. 24929/2016/B624-SV/64203/To zo dňa 10.10.2016 o odvolaní rozhodlo tak, že odvolanie v celom rozsahu zamietlo. Z tvrdení žalobkyne, ktoré pôvodný žalovaný nerozporoval, mal preukázané, že náhrada za vyvlastnenie nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto konania bola zložená do úschovy tunajšieho súdu.

1.3. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) CSP, § 151 ods. 1 CSP, § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 6 zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 175/1999 Z. z.), § 228 ods. 2 CSP a uviedol, že prejednávanej veci bola podaná určovací žaloba, preto sa ako prvoradou otázkou zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. V danom prípade nemal preukázaný naliehavý právny záujem na žalobou požadovanom určení. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa meritom veci ďalej ani nezaoberal a k argumentom týkajúcim sa predmetu sporu sa súd z týchto dôvodov nevyjadril. Žaloba podaná žalobkyňou je žalobou určovacou. Žalobkyňa sa jej môže domáhať len vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej neistoty medzi stranami sporu, ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť a právne postavenie žalobkyne je ohrozené. Ani jedna z týchto podmienok splnená nebola. Pôvodný žalovaný previedol nehnuteľnosť spoločnosti MH Invest s.r.o.. Bola mu vyplatená kúpna cena. Spoločnosť MH Invest s.r.o. previedla nehnuteľnosť spoločnosti MH Invest II s.r.o.. Následne bola nehnuteľnosť vyvlastnená právoplatným rozhodnutím vyvlastňovacieho orgánu. Ako vlastník nehnuteľnosti je v katastri evidovaná spoločnosť MH Invest, s.r.o.. Daný stav nie je možné zmeniť podanou žalobou na určenie vlastníctva, bez toho, aby nebol stranou sporu takéhoto konania subjekt, ktorý ako vlastník nehnuteľnosti je zapísaný v katastri nehnuteľností. Nadobudnutie vlastníctva vyvlastnením je osobitný druh nadobudnutia vlastníctva, ktoré nie je odvodené od práv právneho predchodcu. Aktuálny evidovaný vlastník nehnuteľnosti nie je právnym nástupcom žalovaných. Žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na podaní žaloby ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože žalovaný mal vyplatenú kúpnu cenu a úschova náhrady za vyvlastnenie sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II s.r.o.. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože

vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy, ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené), nikdy žalobkyňa nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastníčka predmetnej nehnuteľnosti, t. j. nenadobudla ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníčka v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie. Žalobkyňa žalobou nesleduje zosúladienie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie. Podanou žalobou sa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ako žalovaného označila D.. Domáhala sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam voči subjektu, ktorý nie je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vlastníčka nehnuteľností. Žalovaný, ani jeho právni nástupcovia nie sú pasívne legitimovaní a žaloba voči nim je nedôvodná. Vo vzťahu k poznámke podľa § 228 ods. 2 CSP uviedol, že táto síce pôsobí aj voči neskorším nadobúdateľom nehnuteľnosti a prioritne má upozorňovať na to, že v prebiehajúcom konaní môže byť určené vlastnícke právo osoby, ktorá si dala poznámku zapísať a prípadné pozitívne rozhodnutie sa bude vzťahovať aj na neskorších vlastníkov, ale v tomto konaní žalobkyňa nežiadala dosiahnutie zápisu jej osoby ako vlastníčky do katastra nehnuteľností, ale ide jej o vyplatenie náhrady za pozemok. Poznámka má význam len vtedy, ak dôjde na základe rozhodnutia k zápisu nového vlastníka do katastra nehnuteľností. V danej veci aj v prípade pozitívneho výroku žalovaný nikdy nemôže byť ako vlastníčka zapísaný do katastra nehnuteľností, preto nie je toto ustanovenie na danú vec aplikovateľné a teda žalovanému nesvedčí pasívna vecná legitimácia (ako vlastníčka nehnuteľnosti je aktuálne vedená iná osoba).

1.4. V závere citoval z rozhodnutia NS SR zo dňa 27.01.2021, sp. zn. 1Cdo/36/2020, ktorým bolo dovolanie v skutkovo zhodných veciach odmietnuté a dovolací súd považoval za smerodajné závery odvolacieho súdu: a/ vklad do katastra spornej nehnuteľnosti bol na základe protestu prokurátora z 22. októbra 2015 zrušený, toto správne rozhodnutie nebolo súdmi správneho súdnictva zrušené. Dôsledkom zrušenia tohto vkladu bolo obnovenie vlastníckeho práva žalovanej; b/ Okresný úrad, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím z 18. augusta 2016 vyvlastnil vlastnícke právo vlastníka spoločnosti MH Invest, s.r.o., ktorá nadobudla právo spornej nehnuteľnosti originálnym spôsobom; c/ určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti bolo ku dňu vyvlastnenia, teda išlo o deklarovanie vlastníckeho stavu do minulosti. Nešlo o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku; d/ žalobkyňou tvrdené vlastnícke právo v správnom konaní nebolo akceptované z dôvodu, že o náhrade za vyvlastnenie bolo rozhodnuté tak, že patrí vlastníčkovi spoločnosti MH Invest, s.r.o.; e/ v danom prípade nejde ani o prípad určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, pretože žalobkyňa touto žalobou nesleduje zosúladienie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom (zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností), ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Žalovaní a intervenient boli v konaní v plnej miere úspešní a žalobkyňa nedosiahla žiadny materiálne merateľný úspech, preto im priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %). Dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP v prejednávanom spore nevzhládol. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Žalobkyňa podala proti rozsudku odvolanie. Z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) písm. b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, písm. f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že rozhodnutie trpí i vadou nepreskúmateľnosti - iná vada podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) CSP, spočívajúcou v arbitrárnosti rozhodnutia majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V časti nepreskúmateľnosti rozhodnutia, nesprávneho procesného postupu a nesprávneho právneho posúdenia uviedla, že odôvodnenie súdu je nedostatočné a nepresvedčivé, nakoľko sa v ňom nenachádzajú jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky relevantné právne a skutkové otázky. Sú

nesprávne právne posúdil otázku naliehavého právneho záujmu a na základe vykonaných dôkazov dospel nielen k nesprávnym skutkovým zisteniam ale tieto i nesprávne právne posúdil. Rozhodnutie je arbitrárne a dôsledkom takéhoto rozhodnutia je porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces. V časti, kde sa súd čiastočne zaoberal konkrétnymi skutkovými okolnosťami, tieto nesprávne právne posúdil. Nesprávny procesný postup súdu (odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) spočíva v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia. V bodoch 4.,5.,7.,8.,9.,10. citovala dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie a až v bode 11. uviedla, že súd prvej inštancie na jednej strane dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, následne posúdil vecnú pasívnu legitimitáciu žalovaných a v závere vec posúdil meritórne poukazujúc na závery rozhodnutia NS SR 1Cdo/36/2020 zo dňa 27.01.2020, ktoré bolo napadnuté ústavnou sťažnosťou. Namietala, že finančné prostriedky boli reálne zložené do úschovy súdu a dosiaľ nedošlo k ich vyplateniu. Finančné prostriedky boli zložené do úschovy Okresného súdu Nitra sp.zn. 12U/4/2016. Zložením týchto finančných prostriedkov došlo k splneniu záväzku vyvlastiteľom. Z ustanovenia § 6 ods. 6 Zákona o vyvlastnení vyplýva, že pokiaľ nie je zrejmé, kto je vlastníkom, je vyvlastiteľ povinný zložiť finančné prostriedky do úschovy súdu. Vyplatenie náhrady v posudzovanom prípade závisí od výsledku konania o vlastníctve vyvlastneného pozemku. Pokým by konanie o určenie vlastníctva neprebiehalo, tak by žiaden dôvod pre úschovu finančných prostriedkov neexistoval. Boli by vyplatené vyvlastnenému (MH Investu II, s.r.o.). Z rozhodnutia o vyvlastnení je zrejmé, že k takémuto vyplateniu náhrady nedošlo. Súd vychádzal zo zrejmého omylu (prvoinštančný súd i Najvyšší súd, na ktorého rozsudok prvoinštančný súd poukázal). Spoločnosť MH Invest II, s.r.o. bola vyplatená len časť náhrady za vyvlastnenie (tam, kde jej vyplatenie nebolo sporné). Otázka vyplatenia náhrady je stále aktuálna, keďže nebola vyplatená, lebo nebolo zrejmé, kto je veriteľom. O vydanie úschovy požiadala predovšetkým z dôvodu právnej istoty. Skutočnosť, že o túto náhradu požiadala, potvrdzuje i intervenient v jeho návrhu na vstup do konania. Tejto žiadosti však nebolo vyhovené s odôvodnením, že prebiehajú konania o určenie vlastníckeho práva. Účastníkmi vyvlastňovacieho konania bola žalobkyňa i právny predchodca žalovaných práve v dôsledku prebiehajúceho konania. Z uvedených dôvodov nemôže obstať záver, že na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem. V návrhu na zmenu žaloby uviedla, že v čase podania žaloby bol na LV zapísaný ako vlastníkom právny predchodca žalovaných a to napriek tomu, že pozemok jej predal kúpnu zmluvou. Následne došlo k prevodu pozemku z právneho predchodcu žalovaných na spoločnosť MH Invest, s.r.o. Medzi MH Invest, s.r.o. a MH Invest II., s.r.o. došlo k prevodu pozemku, ktorý bol následne vyvlastnený v prospech MH Invest s.r.o.. Rozhodnutie o vyvlastnení bolo napadnuté správnu žalobou o.i. z dôvodu obchádzania Zákona o vyvlastňovaní. Konanie prebieha na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016. Súd do dnešného dňa o žalobe nerozhodol. V návrhu na zmenu žaloby špecifikovala, prečo nie je možné v konaní určiť vlastnícke právo s tým účinkom, aby bolo spätne zapísané do katastra nehnuteľností, avšak je potrebné určiť, kto bol vlastníkom ku dňu vyvlastnenia. Súd sa s touto argumentáciou vôbec nevysporiadal, poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/25/2016 zo dňa 11.3.2015, ktoré však vychádzalo z odlišného skutkového stavu. Finančné prostriedky z vyvlastnenia (čo vyplýva z rozhodnutia o vyvlastnení) neboli vyplatené vyvlastnenému - MH Invest II, s.r.o., nakoľko prebiehali konania o určenie vlastníckeho práva vrátane tohto konania. Jedná sa o tzv. solučnú úschovu s účinkami splnenia dlhu. Pokiaľ by nedošlo k zloženiu finančných prostriedkov, ale k ich vyplateniu jednému zo subjektov (žalovanému alebo MH Investu II. s.r.o.) ako účastníkom vyvlastňovacieho konania, mala by k dispozícii iný právny prostriedok. Za daných skutkových okolností však nemá inú možnosť než určovací žalobu. V konaní o úschovách nie je pôvodný žalovaný ani jeho právni nástupcovia účastníkom. Na účely vyplatenia náhrady za vyvlastnenie predmetnej nehnuteľnosti nemohla petit žaloby formulovať napr. ako určenie platnosti kúpnej zmluvy, nakoľko takéto určenie by vzhľadom na ďalšie prevody dotknutej nehnuteľnosti pred jej vyvlastnením (zo žalovanej na MH Invest, s.r.o., následne na MH Invest II, s.r.o.) nemohlo byť pre uvedený účel smerodajné. Návrh formulovala v súlade s ustálenou judikatúrou ohľadne posudzovania naliehavosti právneho záujmu. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, že žalovaným má byť aktuálny vlastníkom nehnuteľnosti. Právny predchodca žalovaných nebol vlastníkom pozemku, nemohlo dôjsť k následným prevodom najskôr na spoločnosť MH Invest, s.r.o. a následne na MH Invest II, s.r.o.. Spornou je stále otázka platnosti zmluvy uzavretej medzi ňou a pôvodným žalovaným. Zdôraznila, že rozhodnutie má pre ňu význam v tom smere, že sa odstráni právna neistota. Výrok súdu má pre ňu význam v aktuálnom čase, keďže náhrada dosiaľ vyplatená nebola a je zrejmé, že pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie je potrebné rozhodnutie súdu (vyriešenie otázky vlastníctva). Nakoľko v čase vyvlastnenia nebolo zrejmé, koho vlastnícke právo malo byť vyvlastnené (z dôvodu prebiehajúceho konania), nemožno dôjsť k záveru, že nemá naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva práve proti žalovaným. Nemožno žalobu zamietnuť z dôvodu, že žalovaní nie sú pasívne vecne legitimitovaní, nakoľko vecná legitimitácia nemá pri určovacej

žalobe relevanciu, musí však existovať naliehavý právny záujem voči označeným žalovaným, čo je v posudzovanom prípade naplnené. Zmluva od ktorej odvodzuje svoje vlastnícke právo bola uzatvorená s právnym predchodcom žalovaných. V konaní poukazovala na ustanovenie § 228 ods. 2 CSP, ktorý záväznosť právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti bez ďalšieho rozširuje i na ďalšie osoby, ktoré nie sú stranami sporu. Bez ohľadu na osobu žalovaných, obe spoločnosti (MH Invest s.r.o., MH Invest II s.r.o.) spĺňajú podmienky tohto zákonného ustanovenia na to, aby bol rozsudok voči nim záväzný bez toho, aby museli vstúpiť do konania (návrhy na povolenie vkladov ich vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností boli podané v čase, keď bola v katastri nehnuteľností zapísaná poznámka o tomto konaní, čo zároveň vylučuje ich dobromyseľnosť). Ak by bol právoplatný rozsudok o určení vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti v tomto konaní v zmysle § 228 ods. 2 CSP záväzný i pre spoločnosť MH Invest s.r.o. a spoločnosť MH Invest II s.r.o., nemožno žalobu zamietnuť z dôvodu, že by nemala naliehavý právny záujem na navrhovanom určení alebo že by žalovaní neboli pasívne vecne legitimovaní, nakoľko skutočnosť, či je spoločnosť MH Invest II s.r.o. stranou v konaní nie je v tomto prípade relevantná. Namietala priznanie trov konania intervenientovi. Navrhla, aby Krajský súd v Nitre zmenil rozsudok Okresného súdu v Nitre sp. zn. 15C/112/2016 - 214 a určil, že žalobkyňa bola výlučnou vlastníčkou pozemku registra „C“ v katastrálnom území M., obec M., okres U. s parcelným číslom XXXX, ostatné plochy o výmere 960 m² (aktuálne je súčasťou parcely registra „C“ č. XXXX o výmere 35 127 m², zastavané plochy a nádvoría) ku dňu jeho vyvlastnenia na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 18.08.2016 Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky, č. OU-NR-OVBP2-2016/032185-53 v spojení s rozhodnutím Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, odbor štátnej stavebnej správy zo dňa 10.10.2016, č. 24929/2016/B624-SV/64203/To. Žalobkyňa má právo na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaní podali písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne. Uviedli, že žalobkyňa ani na základe jej vyjadrení nemôže mať naliehavý právny záujem na danom určení, nie to ešte do minulosti. Žaloba smeruje voči žalovaným nemajúcim vecnú pasívnu legitímáciu. Je možná len žaloba na plnenie, v ktorej by sa otázka vlastníckeho práva riešila ako predbežná. Žaloba na plnenie vylučuje naliehavosť právneho záujmu na určovacej žalobe. Žalobkyňa sa mohla domáhať určenia, že je oprávnenou osobou na výplatu náhrady za vyvlastnenie zo súdnej úschovy, prípadne, že jej patrí náhrada za vyvlastnenie. Žaloba by smerovala proti skutočne vecne pasívne legitimovanej osobe - intervenientovi. Uviedli, že z odvolania nie je zrejmé, v čom súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil. K námietke žalobkyne ohľadne platnosti kúpnej zmluvy uzavretej s právnym predchodcom uviedli, že zmluva pre rozpor s § 39 Občianskeho zákonníka, pre uvedenie do omylu predávajúceho a rozpor s dobrými mravmi je neplatná. K námietke posúdenia vecnej pasívnej legitímácie uviedli, že súd prvej inštancie žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení. Vyporiadanie sa s nedostatkom vecnej pasívnej legitímácie neznamená, že žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na danom určení. Žalovaní nikdy neboli vlastníckymi nehnuteľnosťami, vklad vlastníckeho práva žalobkyne bol zrušený na základe protestu prokurátora, k pozemkom vzniklo zákonné predkupné právo štátu a boli vyvlastnené. Preto žalobkyňa nemôže namietat nesprávne právne posúdenie veci aj s ohľadom na ustanovenie § 228 ods. 2 CSP. Rozsudok navrhli ako vecne správny potvrdiť.

4. Intervenient podal vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne.

4.1. K nesprávnemu procesnému postupu súdu uviedol, že žalobkyňa odvolací dôvod uviedla, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu videla predovšetkým v nedostatku odôvodnenia rozhodnutia, resp. v arbitrárnosti jeho záverov, keď súd na jednej strane dospel k záveru o absencii naliehavého právneho záujmu a na strane druhej zároveň vec posúdil aj meritórne. Z početných rozhodnutí súdov vyplýva, že „pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca“ (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/69/2017 zo dňa 30.05.2017), pričom „sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní“ (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/82/2018 zo dňa 30.01.2019). Žiadne takéto pochybenia žalobkyňa súdu nevytkala. Uviedol, že

ak súd dospel k záveru o absencii naliehavého právneho záujmu, už samotný tento záver mohol sám o sebe viesť k zamietnutiu žaloby bez ďalšieho odôvodňovania ďalších skutočností. To, že sa súd zaoberal aj meritom veci, je značne v prospech samotnej žalobkyne, pretože je z toho zrejmé, že ak by aj bol naliehavý právny záujem daný, žaloba by bola zamietnutá z iných dôvodov, čím jej zabezpečil právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie. Jej tvrdenia o porušení práva na spravodlivý proces sú preto ničím nepodložené a najmä nelogické.

4.2. K namietaným nesprávnym skutkovým zisteniam, a to (zrejme) ohľadne listinných dôkazov týkajúcich sa vyvlastňovacieho konania uviedol, že odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) CSP je daný vtedy, ak súd pri hodnotení dôkazov berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne, že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyplývajú z prednesov účastníkov, alebo sú tieto skutkové zistenia výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že súd sa predmetnými listinnými dôkazmi zaoberal a správne ich vyhodnotil (otázka originálneho nadobudnutia vlastníckeho práva, nemožnosť zápisu vlastníckeho práva v prospech žalobcu). Žalobkyňa poukazovala na § 6 ods. 6 Zákona č. 282/2015 Z.z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim, ktorým odôvodňovala svoj naliehavý právny záujem. Toto ustanovenie nie je osobitným predpisom zakladajúcim naliehavý právny záujem v zmysle § 137 písm. c) CSP. Účelom tejto právnej normy je zabezpečiť plnenie v situáciách objektívnej právnej neistoty alebo pochybnosti o tom, kto je v momente vyvlastnenia vlastníkom vyvlastňovanej nehnuteľnosti. Predpokladá sa spor o vlastnícke právo priamo s vyvlastňovaným subjektom, nakoľko len v tejto situácii môže existovať skutočná a relevantná pochybnosť o tom, kto v konečnom dôsledku bude príjemcom plnenia (a bude daný aj naliehavý právny záujem). Tento predpoklad nie je naplnený. Žalobkyňa nie je v spore o vlastnícke právo k nehnuteľnostiam s vyvlastňovaným subjektom (intervenientom), nemá ani žiadny pomer k vyvlastňovaciemu konaniu (nebolo vyvlastňované jej vlastnícke právo) a už vôbec nie k predmetnej úschove a náhradám za vyvlastnenie v nej zložených (a to najmä s ohľadom na vznik predkupného práva štátu a jeho následného uplatnenia). Ak došlo k zloženiu peňažných prostriedkov do úschovy súdu, tak len z toho dôvodu, že vyvlastňovací orgán aplikoval príslušnú normu formalisticky a extenzívne bez akéhokoľvek kontextu k prebiehajúcim konaniam a stranám, medzi ktorými sa spor viedol. Súd teda nepochybne dospel na základe vykonaného dokazovania k správnym skutkovým zisteniam, a preto sú tvrdenia žalobkyne o naplnení tohto odvolacieho dôvodu ničím nepodložené.

4.3. K nesprávnemu právnemu posúdeniu naliehavého právneho záujmu na danom určení uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho práva k vyvlastnenému pozemku voči pôvodnému žalovanému Pavlovi Minárovi (ďalej len „Pôvodný žalovaný“) a momentálne sa domáhala určenia vlastníckeho práva voči jeho právnym nástupcom, ktorými sú žalovaní. Naliehavý právny záujem na určení musí teda osvedčiť proti označeným subjektom. Žalovaní nie sú vlastníkami vyvlastneného pozemku, pôvodný žalovaný a ani žalovaní neboli vyvlastňovanými vlastníkami. Z toho dôvodu nie sú potenciálnymi príjemcami náhrady za vyvlastnenie zloženej v úschove Okresného súdu Nitra sp. zn. 12U/4/2016 (ďalej len „Úschova“) z titulu ich vyvlastnenia. Nemožno voči nim existenciu naliehavého právneho záujmu týmito okolnosťami odôvodňovať. Ak žalobkyňa poukazovala na to, že pôvodný žalovaný a ani jeho právní nástupcovia nie sú účastníkmi konania o úschove, nie je tomu tak v dôsledku postupu štátu prostredníctvom spoločnosti MH Invest, s.r.o. a MH Invest II, s.r.o., ale kvôli tomu, že pôvodný žalovaný a ani žalovaní neboli a nie sú vyvlastnenými subjektmi. Súd správne skonštatoval, že úschova náhrady za vyvlastnenie sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest, s.r.o. a MH Invest II, s.r.o., pretože vyvlastňovaným subjektom neboli pôvodný žalovaný, žalovaní, a ani žalobkyňa. Ani teoretickým úspechom žalobkyne v tomto konaní by jej nevznikol nárok na príslušnú časť vyvlastňovacej náhrady zloženej v úschove, ale iba nárok voči pôvodnému žalovanému, resp. jeho právnym nástupcom. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že k vykúpeniu vyvlastneného pozemku od pôvodného žalovaného došlo počas prebiehajúceho súdneho konania o určení vlastníckeho práva, pretože žalobkyňa už nemôže byť zapísaná ako vlastníčka týchto pozemkov, nakoľko k nim vzniklo zákonné predkupné právo. Okamihom vzniku tohto predkupného práva mohol byť vlastníkom vyvlastneného pozemku výhradne štát. Svoje predkupné právo od v tom čase riadne evidovaného vlastníka v katastri nehnuteľností (pôvodného žalovaného) uplatnil a riadne mu vyplatil kúpnu cenu. Súd prvej inštancie správne poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/36/2020 zo dňa 27.01.2021. Dodal, že ak sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia a tomu zodpovedajúcemu nároku na náhradu za vyvlastnenie, žaloba musí smerovať voči nositeľovi tohto hmotnoprávneho nároku, čo splnené nie je. Tento podstatný fakt potom zakladá, resp. nezakladá naliehavý právny záujem na

podanej určovacej žalobe a následný úspech, resp. neúspech pri uplatňovaní nárokov. Z toho dôvodu ani nemôžu nastať následky predpokladané § 228 ods. 2 CSP, na ktorý sa žalobkyňa odvoláva. Jeho aplikácia si vyžaduje existenciu naliehavého právneho záujmu, ktorý žalobkyňa nepreukázala, a predpokladá zápis žalobcu ako vlastníka do katastra nehnuteľností, ktorý však už nie je možné vykonať v prospech žalobkyne. Žalobkyňa sa aktívne domáhala nároku na vydanie náhrady za vyvlastnenie v konaní o úschove, čiže si uplatňuje nárok na plnenie, čo by malo aplikovateľnosť určovacej žaloby vylučovať.

4.4. K nepreskúmateľnosti rozhodnutia poukázal na to, že nespreskúmateľnosť rozhodnutia súdu „by bola daná vtedy, ak by sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné“ (napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 14/07), resp. „keď by rozhodnutie súdu neobsahovalo žiadne dôvody alebo by v ňom absentovali zásadné vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak by argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia bola natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé“ (napr. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Cdo/98/2017). Takouto vadou rozhodnutie Okresného súdu Nitra rozhodne netrpí. Súd prvej inštancie sa jasne a zrozumiteľne vysporiadal so všetkými otázkami, na ktorých založil svoj záver o absencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne. Rozhodnutie vecne, vyčerpávajúco a presvedčivo odôvodnil. Žalobkyňa v podanom odvolaní ani bližšie nešpecifikovala, resp. nevymedzila naplnenie tohto odvolacieho dôvodu, preto sú jej tvrdenia ničím nepodložené.

4.5. K pripusteniu intervenienta uviedol, že jeho záujem na výsledku konania je nespochybniteľný, nakoľko žalobkyňa sa prostredníctvom aj tohto konania snaží odôvodniť svoj nárok na náhradu za vyvlastnenie zloženú v úschove, ktorej príjemcom je intervenient. Navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolanie zamietol a potvrdil tak rozsudok Okresného súdu Nitra ako vecne správny. Zároveň žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Intervenient podal vyjadrenie k vyjadreniu žalovaných. Stotožnili sa s dôvodmi vyjadrenia.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobkyne podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je opodstatnené. Preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd pre správnosť zisteného skutkového stavu, použitia právnych noriem a ich správnej aplikácii nepovažoval za potrebné opakovať zistený skutkový stav, ustanovenia zákonov citovaných súdom prvej inštancie a ich výklad.

7. Odvolací súd skúmal vadu konania namietanú žalobkyňou spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho arbitrárnosti, čo viedlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viaceré samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil a ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne

jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/10/2014, 3Cdo/146/2013).

Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať na odvolacie konanie, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí práva na spravodlivý súdny proces, pre ktorú by musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku, a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces. Preto následne preskúmal napadnutý rozsudok.

9. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na nepreukázaní naliehavého právneho záujmu žalobkyne na danom určení. Odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil.

Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

10. Žalobkyňa sa pôvodne žalobou domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti dôvodiac neplatnosťou odstúpenia od kúpnej zmluvy právnym predchodcom žalovaných. V priebehu konania zmenila žalobný petit a žiadala určiť, že bola vlastníčkou nehnuteľností ku dňu ich vyvlastnenia. Naliehavý právny záujem odôvodnila kúpnu zmluvou uzavretou s právnym predchodcom žalovaných, rozhodnutím o vyvlastnení pozemku a jej nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ktorá bola zložená do súdnej úschovy.

11. Formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je potrebné formulovať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia § 217 CSP (M. H. a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, rok 2016, strana 499). Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať že „ak sa má určovacou žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy“ (M. H. a kol., Občiansky súdny poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, 2. vydanie, komentár k § 80). Podobne „Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové. Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva“ (M. Števec a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, rok 2016, komentár k § 137). Súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu o určenie (spolu) vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba

nemôže obstať, a ktorý sám o sebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/98/2004, 1Cdo/91/2006, 3Cdo/240/2006, 1Cdo13/2010, 3Cdo/56/2011). Ak všeobecný súd dospje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacího návrhu sa už ďalej nezaoberá (II. ÚS 137/08). Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR 5 Cdo 548/2015 z 28. 9.2016 publikovaným pod R 22/2017, ktorého právna veta znie „Naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP (§ 137 písm. c) CSP), nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatňovaného práva. Otázka, či žalobu s určovacím petitom podáva ten, kto je aktívne vecne legitimovaný, a či takáto žaloba smeruje proti tomu, kto je pasívne vecne legitimovaný, je otázka hmotnoprávna, riešenie ktorej prichádza do úvahy až v prípade záveru súdu, že podaná žaloba je v zmysle § 137 CSP procesne prípustná.

12. Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka (pretože žalovaní nie sú zapísaní na liste vlastníctva). Žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke právo iba ku dňu vyvlastnenia. Z obsahu žaloby, všetkých vyjadrení žalobkyne vyplýva, že žalobu podala len z dôvodu vyplatenia náhrady za vyvlastnený pozemok, ktorá bola uložená do súdnej úschovy SPF a jej vyplatenie si nárokuje z dôvodu uplatnenia nároku na vyplatenie intervenientom.

13. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Žalobkyňa odvodzovala svoj právny záujem na danom určení práve rozhodnutím o vyvlastnení pozemkov a uložením náhrady do súdnej úschovy, ktorá nebola vyplatená z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní o vlastníctve pozemkov. V konaní predložila žiadosť o vydanie predmetu úschovy, ktorú prijal Okresný súd Nitra dňa 26.03.2019 sp.zn. 12U/4/2016 od zložiteľa MH Invest, s.r.o. R. v prospech príjemcu MH Invest II, s.r.o. Bratislava v sume 1 682 830,92 eura. Z toho vyplýva, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu.

14. Konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave, konania vo veciach notárskych úschov. V § 359 sú upravené súdne úschovy, v ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. CMP upravuje od § 335 konanie o námietkách proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Jedná sa o samostatnú časť konania v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z tohto podstatného dôvodu ňou odôvodňujúcu žalobu, pretože sa môže domáhať nároku v konaní o úschovách (svoj nárok uplatnila). Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

15. Žalobkyňa namietala zdôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie citujúceho závery rozhodnutia NS SR zo dňa 27.01.2021 sp.zn. 1 Cdo 36/2020 nestotožňujúc sa so závermi súdu s tým, že vo veci bola podaná ústavná sťažnosť. Nepredložila žiadne rozhodnutie ústavného súdu o prijatí sťažnosti. Odvolací súd cituje zo záverov rozhodnutia NS SR 4Cdo/143/2021 zo dňa 27.10.2021, ktorým bolo dovolanie žalobkyne v obdobnej veci odmietnuté:“ Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie sa prioritne najprv zaoberal tým, či žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení a následne svoje rozhodnutie založil na právnom závere, že naliehavý právny záujem vo veci daný nie, nakoľko žalobca žiada určiť vlastnícke právo späť (ku okamihu vyvlastnenia), ale žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP sa určuje, či tu právo je alebo nie je, a nie to, či tu právo v minulosti bolo. Ak aj žalobca po pripustení zmeny žaloby preukazoval svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení tým, že na to, aby mu mohla byť vyplatená náhrada za vyvlastnenie, musí byť určený za vlastníka pozemku ku dňu jeho vyvlastnenia, súd prvej inštancie tomu nepriznal žiadnu relevanciu s argumentom, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastníka v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, pričom (ale) žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie a preto sa ani nejedná o prípad prípustnosti určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, nakoľko žalobca žalobou nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis jeho vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, ale ide mu len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozsudku na tomto mieste považoval za potrebné uviesť, že žalobcovi z pripustenej zmenenej žaloby nejde o určenie vlastníckeho práva, ale o to, aby mal vydané rozhodnutie, na základe ktorého si bude môcť pred OÚ Nitra (podľa správnosti

OS Nitra, pozn. dovolacieho súdu) uplatniť vyplatenie náhrady za vyvlastnenie zloženej do úschovy; dodal, že z uvedeného vyplýva, že potom už ide o iné konanie. Odvolací súd záverom v napadnutom rozsudku osobitne vyzdvihol, že „primárnym dôvodom zamietnutia žaloby žalobcu v tejto prejednávanej veci, čo nakoniec správne zistil aj prvoinštančný súd, bol nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobcu.“

Odvolací súd dodáva, že o obdobných veciach rozhodovali senáty Krajského súdu v Nitre v desiatkach sporoch, vo všetkých rozhodnutiach boli žaloby zamietnuté pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení.

16. Súd prvej inštancie napriek tomu, že žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení uviedol aj z hmotnoprávne dôvody. Podľa názoru odvolacieho súdu zbytočne, pretože pri nedostatku naliehavého právneho záujmu vec vecne neprejednáva. Preto sa odvolací súd nezaoberal vecnou stránkou veci. Preto sa nevyjadruje k odvolacím dôvodom žalobkyne a vyjadreniam žalovaných a intervenienta v tejto časti.

17. Žalobkyňa namietala priznanie náhrady trov konania intervenientovi, ktorého súd prvej inštancie prijal do konania a citovala z odôvodnenia uznesenia o prijatí intervenienta do konania.

Podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010 či sp. zn. 3/MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov... Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000)... Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch... Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Aj podľa ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 119/03 či uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/67/2010) výnimočnosť použitia ustanovenia 257 CSP, ako aj to, v čom súd videl, že išlo o prípad hodný osobitného zreteľa, musí byť náležite odôvodnené. (I. ÚS 153/2018). Odvolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by intervenientovi neprislúchal nárok náhradu trov konania. Žalovaní boli v konaní úspešní. Podľa zásady úspechu mu vzniklo právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobkyňa sa domáhala zohľadnenia špecifických okolností prejednávanej veci. Žaloba bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na danom určení, pre ktorý sa súd nezaobera vecnou stránkou veci. Odvolací súd preto nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre použitie ustanovenia § 257 CSP. Žalobkyňa vystupuje v mnohých sporoch ako žalobkyňa domáhajúca sa určenia vlastníctva a neplatnosti odstúpenia od zmluvy. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania, pretože sa v dôvodoch

rozhodnutia vporiadal s ustanovením § 257 CSP a nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by nemal intervenientovi priznať nárok na náhradu trov konania.

18. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 255 a § 262 CSP tak, že žalovaným úspešným v odvolacom konaní a intervenientovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesení m vypracovaným vyšším súdnym úradníkom.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).